

Sygn. akt II Ca 984/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Małgorzata Mróz

SR Radosław Florek (del.)

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. O.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Zakładowi (...)** w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 27 września 2013 r., sygn. akt I C 855/12

I. oddala apelację;

II. przyznaje adwokatowi R. Ś. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 369 (trzysta sześćdziesiąt dziewięć) zł zawierającą podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

akt II Ca 984/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27.09.2013r Sąd Rejonowy w Kłodzku I Wydział Cywilny zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa - Zakładu (...) w K. na rzecz powoda R. O. 3.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 30,40 zł kosztów procesu, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Ponadto Sąd Rejonowy przyznał adwokatowi powoda koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej powodowi z urzędu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny::

Powód R. O. w dniu 09.05.2012r. złożył wniosek o udzielenie zezwolenia na udział w pogrzebie swojego brata w dniu 10.05.2012r., który miał się odbyć w K., powód wyraził też zgodę na konwój służby więziennej.

Wniosek powoda został zaopiniowany negatywnie przez wychowawcę. Powód miał stwierdzone uzależnienie od alkoholu, pod wpływem którego dokonywał przestępstw, za które był osadzony w Zakładzie (...), prognoza społeczno-kryminologiczna była negatywna.

Dyrektor Zakładu (...) początkowo wyraził zgodę na udział powoda w pogrzebie brata, jednak po negatywnej opinii wychowawcy odmówił tej zgody.

Powód był uzależniony od alkoholu, w warunkach więziennych podjął terapię, w ocenie psychologa udział powoda w pogrzebie brata bez konwoju i dozoru, mógłby skutkować sięgnięciem przez niego po alkohol.

Powód był zdenerwowany niemożnością udziału w pogrzebie brata, odczuwał to jako „złośliwość” ze strony dyrekcji Zakładu (...), tym bardziej, że był to drugi pogrzeb bliskiej osoby, na który nie pozwolono mu pojechać. Ze zmarłym bratem był związany emocjonalnie.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest częściowo zasadne i znajduje podstawę w art. 448 kc w związku z art. 23 kc. Zdaniem Sądu Rejonowego w wyniku odmowy udzielenia zgody powodowi na udział w pogrzebie brata doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Artykuł 23 kc zawiera katalog dóbr osobistych, przy czym ma on charakter otwarty, albowiem w toku rozwoju cywilizacyjnego ciągle przybywa dóbr, które można do tego katalogu zaliczyć. Niewątpliwie katalog ten obejmuje takie dobra osobiste jak: prawo do kultu po osobie zmarłej, prawo do pochowania osoby bliskiej. Zdaniem Sądu Rejonowego Dyrektor Zakładu (...) odmawiając powodowi zgody na udział w pogrzebie brata naruszył jego godność, prawo do prywatności i pochowania osoby najbliższej, co wykraczało poza obowiązek ochrony porządku publicznego. W tej sytuacji powód ma prawo do zadośćuczynienia. Sąd Rejonowy uznał, że odpowiednią kwotą kompensującą krzywdę powoda będzie kwota 3.000 zł.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację złożyła strona pozwana zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, przez przyjęcie, że pozwany naruszył godność powoda przez odmowę umożliwienia powodowi uczestnictwa w pogrzebie brata, co uzasadnia roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia w oparciu o treść art. 448 kc w zw. z art. 23 kc;
2. naruszenie prawa procesowego poprzez sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału przez przyjęcie, że bez znaczenia dla zasadności roszczenia o zadośćuczynienie są okoliczności faktyczne zdarzenia, nawet przy przyjęciu, iż są one niezależne od woli i decyzji strony pozwanej.

Wskazując na powyższe zarzuty strona pozwana wniosła o:

zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w część zasądzonej kwotę 3.000 zł (pkt. I wyroku) oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów za I instancję wraz z kosztami zastępstwa procesowego lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy ustalił prawidłowo stan faktyczny w sprawie oraz właściwie zastosował prawo materialne. Nietrafny jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 448 kc w związku z art. 23 kc. Nie może ulegać żadnej wątpliwości, że do katalogu dóbr osobistych zalicza się między innymi godność człowieka, prawo do kultu osoby zmarłej i prawo do pochowania osoby bliskiej. Uniemożliwienie powodowi udziału w pogrzebie osoby bliskiej – brata narusza dobra osobiste powoda wymienione wyżej. W tej sytuacji powodowi – co do zasady – przysługiwało roszczenie o zadośćuczynienie z powodu doznanej krzywdy w wyniku naruszenia jego dobra osobistego. Naruszenie dobra osobistego powoda nastąpiło na skutek decyzji Dyrektora Zakładu (...), a zatem podstawą prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa z tego tytułu jest przepis art. 417 § 1 kc w związku z art. 448 kc i art. 23 kc. W tym miejscu należy

przypomnieć, że odpowiedzialność Skarbu Państwa przewidziana w art.417 kc jest niezależna od winy. Powołane zatem w uzasadnieniu apelacji poglądy doktryny i orzecznictwa nie mają w sprawie zastosowania, ponieważ dotyczą innej podstawy prawnej odpowiedzialności za szkodę. Zasadniczą przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 kc jest bezprawność działania lub zaniechania. Trudności w zorganizowaniu konwojowania powoda na pogrzeb, podobnie jest brak odpowiedniej powierzchni celi dla więźnia, czy nie zaspokojenie jego podstawowych potrzeb bytowych w zakładzie karnym nie mogą być traktowane jako działania pozbawione bezprawności. Gdy przyjąć, że trudności techniczne czy materialne jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa są wystarczającą przyczyną uznania braku bezprawności działania lub zaniechania, w wyniku którego doszło do naruszenia dóbr osobistych osadzonych, odpowiedzialność odszkodowawcza przewidziana w art.417 kc stałaby się w istocie fikcją.

Powód zawiadomił stronę pozwaną o zamiarze uczestnictwa w pogrzebie brata dzień przed pogrzebem – zapewne wówczas gdy o tym fakcie się dowiedział, a więc rzeczą administracji zakładu karnego było zorganizowanie możliwości uczestnictwa w pogrzebie, tym bardziej, że już wcześniej powodowi odmówiono uczestnictwa w pogrzebie ojca. Powód nie był szczególnie groźnym przestępcą, stąd jego udział w pogrzebie nie wymagał zastosowania nadzwyczajnych środków w celu ochrony porządku publicznego.

Z powyższych względów apelacja jako bezzasadna podlega na podstawie art.385 kpc oddaleniu. O przyznaniu kosztów zastępstwa procesowego adwokatowi powoda ustanowionemu z urzędu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 19 w związku z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu.